

29

Van egy nő...

Deák Erikával beszélget
Páldi Lívia *interjú*

PL: November 13-án, pénteken volt lakás-galériában az ún. pre-opening. Hogyan kezdődött galériás karriered?
DE: 1989-ben kimentem az USA-ba, és Philadelphiában a Temple University-re jártam. Művészettörténetet és médiatörténetet hallgattam. Másfél évet dolgoztam a PS1-22 Galériában, egy fiatalokat, friss tehetségeket bemutató alternatív kiállítóhelyen, Manhattanben. Hónapokig ún. internship-en voltam, ami azt jelentette, hogy nem kaptam fizetést. Öt hónap múlva az igazgató, Allan Frame megkért, hogy dolgozzak velük tovább. Egyébként én rendeztem a fotókiállítását 1992-ben a Liget Galériában. Az első kiállításomat is a PS1-22-ben rendeztem *Three from Budapest* címmel, és három New Yorkban élő magyar művészt mutattam be: Böröcz Andrást, Kosbor Istvánt, aki szobrász, fotós – ott akkor a szobrai állította ki – és Nosek Lászlót, aki jelenleg Kaliforniában él. Több mint másfél évet a Tibor de Nagy Galériában is dolgoztam, amely az egyik első galéria volt New Yorkban és 1948-ban, a Leo Castelli előtt nyitott, majd Brooklynban vezettem egy galériát. A Right Banket, a hasonló nevű kocsmáémeletén azzal a céllal indítottuk, hogy brooklyni művészeket mutassunk be.
PL: Meddig működött ez a galéria és milyen kiállításokkal?
DE: Körülbelül másfél évig. A pub tulajdonosával együtt valami 'community center' féle dolgot szerettünk volna. A hely maga Williamsborough-ben volt, ahol nagyon sok kis galéria működött és működik jelenleg is. Ez 1992/93-ban volt. Egyébként a kiállítások általában tematikusak voltak.
PL: Emellett csináltál, gondolom, mást is.
DE: Igen. Független kurátorként jó néhány kiállítást, pl: benefit kiállításokat szerveztem...
PL: A Right Banket miért hagytad abba?
DE: Elsődlegesen anyagi okokból. Nagyon nem volt pénz. Az eladás sem működött.
PL: Mint független kurátor, hány projektet csináltál egy évben?
DE: Három-négyet, és persze mellette jártam az egyetemre.
PL: Mi volt a legfontosabb így visszatekintve?
DE: Azt hiszem, nem volt olyan, hogy legfontosabb.
PL: Mikor és miért jöttél haza?
DE: Nem akarok a ZEN-ről előadást tartani, de számomra a folyamatos változás a legfontosabb. Ez ugyanúgy érvényes az amerikai éveimre, mint a jelenlegi magyarországi helyzetemre. Mindig tudtam, hogy egyszer majd visszajövök Európába, de sokáig nem voltam biztos benne, hogy Magyarország lesz-e az a hely. Volt egy időszak az életemben, amikor szóba jött például Németország. Az elmúlt években sok művészbarátom kérdezte, hogy miért nem csinálok valamit Budapesten. Először vettem egy lakást, ami persze már döntő jel volt...
PL: Hogyan alapoztad meg a galériát?
DE: Már az USA-ban működtem mint private dealer, és elkezdtem dolgozni néhány művésszel és gyűjtővel. De ez mondjuk inkább abban segített, hogy itt kényelmesen tudjak élni – egy jó darabig. Természetesen van mögöttem néhány befektető, akik szívesen investáltak és investálnak ebbe az ügybe, és az ő segítségükkel tudtam felújítani ezt a helyet és elkezdni dolgozni.
PL: Mindez 1997-ben kezdődött.
DE: Igen, de amíg kint éltem, addig is sokat jártam Budapestre, évente legalább kétszer, de volt, hogy többször is és az elmúlt évben még sokkal többször. Úgy éreztem és érzem is, hogy Budapest nagyon jól alakul, és fontosnak tartom azt, hogy sok jó kisgaléria legyen, és Magyarország bekapcsolódjon a nemzetközi műtárgy-kereskedelemben.
PL: Mennyire működtök együtt a hazai pályán? Milyen a viszonyod a többi, kortárs művésszel foglalkozó kereskedelmi galériával?
DE: A Várfok nagyon fontos – Szalóky Károly szerintem

megtalálta azt a réteget, amelyik potenciális vásárló, illetve azzá válhat. Azt is fontosnak tartom, amit Bagyó Anna csinál mint art consultant. És még megemlíteném az Illáriumból Kozák Gábort, aki nagyon határozottan ráállt a fiatalokra. A többieket még nem nagyon ismerem.

PL: Mi a titka egy alakuló kereskedelmi galériának?

DE: Az, hogy tudni kell, mit akar csinálni az ember. Az elején mindenki sokat küzd, mert kicsi a piac és ezért van az, hogy a többség mindenfélével próbálkozik, de egy idő után, hosszú távon az működik, ahol kialakul egy nagyon erős és letisztult koncepció.

PL: Hogyan válogattad ki az embereket, illetve azokat a művészeket, szinte kivétel nélkül festőket, akikkel elkezdted dolgozni?

DE: Engem leginkább a médiaművészet érdekel, de ez itt eladási szempontból nem működik, ezért azokra a festőkre kezdem koncentrálni, akiknek a munkáiban a médiára való referenciák erősek. A fotót sem zártam ki.

PL: A kulcsszó tehát a posztmedialitás.

DE: Igen, egy bizonyos hozzáállás és szemlélet a meghatározó. Az, hogy arról beszélnek, ami itt és most fontos, folyamatosan reagálva arra a médiavilágra, amiben élünk. Az is jellemző, hogy a festészet mellett mindegyik kísérletezik valami mással is.

PL: A november 13-án nálad nyílt Antonio Muntadas kiállítás – a pre-opening – a Ludwig Múzeummal közösen jött létre.

DE: A nálam szereplő fotómunkák összefüggenek a Ludwigban látható kiállítással. Kifejezetten ebbe a galériába, eladásra készült fotómunkák.

PL: Mi a számodra a legfontosabb a galériás munkával kapcsolatban?

DE: A személyes kontaktus. Ezért is Deák Erika a galéria neve. A művészekkel, akikkel együtt dolgozom, nagyon jó a viszonyom és ez vonatkozik a speciális gyűjtőkre és kliensekre is.

PL: December 3-án lesz a hivatalos megnyitó, ahol bemutatód mindazokat, akikkel ezt a művészi vállalkozást elindítottad. Kik ők és hogyan épül majd fel a kiállítás?

DE: A címe: „Van egy nő...”. Több dolog miatt esett erre a választás.

Egyrészt mindegyik művész számára meghatározó a téma, sokszor festenek nőket. Másrészt rendkívül szórakoztatónak találok Esterházy Péter könyvét. Harmadrészt egészségesen nárcisztikus okokból döntöttem így, hiszen én is nő vagyok. Ugyanakkor szeretném azt is hangsúlyozni, hogy ez a galéria egy intim tér.

A nyitó kiállításon 8 művésztől – Szépfalvi Ágnes, Ádám Zoltán, Kósa János, Wechter Ákos, Révész L. László, Gerber Pál, Szűcs Attila és Nemes Nikolett – egy-egy munka szerepel majd.

PL: Négy hónapja működés, ami

nagyon rövid idő még, de én mégis kíváncsi vagyok, hogy van-e valamilyen eredmény?

DE: Volt egy-két eladás, de egyelőre mind külföldi vásárlókkal.

PL: Hogy működik a galéria?

DE: Eddig megbeszéléses alapon voltam nyitva, de ez itt elképesztően nehéz, mert az emberek többsége nem értette. Ezért úgy döntöttem, hogy a december 3-i megnyitó után lesznek ún. ügyfélfogadási órák, és emellett továbbra is működik majd a megbeszéléses alapon történő találkozó.

PL: Nem bántad meg, hogy belevágtál, úgy tűnik.

DE: Nem, dehogy. 4-5 év, mire az egész beindul, vagyis profitál, meg lehet belőle élni. Belevágni egy ilyen vállalkozásba csak akkor érdemes, ha van elegendő időd és energiád, hogy kibőjtöld, mire tényleg profitál, és ezalatt nem csupán az anyagi dolgokat értem, hanem a magyar művészek külföldre utaztatását, bemutatását, stb.

PL: A Muntadas-kiállításához hasonlóan nyilván lesznek még nemzetközi projektek.

DE: Igen. A jövő szezont Igo Güntherrel szeretném kezdeni, aki Muntadashoz hasonlóan nagyon fontos médiaművész.

PL: Vannak terveid a régióban?

DE: Nagyon sokfelé jártam már. Sok emberrel találkoztam és már vannak szlovén, illetve lengyel művészek, akikkel szeretnék dolgozni. Folyamatosan keresgélek, és emiatt sokat utazom. Találkoztam pl. egy görög művésszel, Milto Manetas-szal, akinek egyszerűen beleszerettem a munkáiba és jövőre valószínűleg őt is bemutatom.

PL: Milyen sűrűn lesz új kiállítás nálad?

DE: A megnyitó után havonta lesz egy-egy szóló kiállítás. Jövő novemberig kész a programom. Minden hónapban rendezek egy egyéni kiállítást a galéria művészeinek. Nem kerül mindenkire sor, de a többiek munkái is folyamatosan megtekinthetők lesznek. Szeretnék katalógust is, vagy legalább egy igen igényes dokumentációt mindegyiküknek.

PL: Egyedül dolgozol?

DE: Van egy egyetemista művészettörténész hallgató, aki segít, és ezt elfogadják az egyetemen gyakorlatként. Ez egy darabig csak így fog működni, de ha elad valamit, akkor természetesen jár neki százalék.



Deák Krisztina és Páldi Lívia • fotó: Rosta József